

Predmet: Teórie environmentalizmu

Vyučujúci: Mgr. Richard Sťahel, PhD., Mgr. Slavomíra Rapčanová, Mgr. Katarína Henčová

Výsledky vzdelávania: Študent je vedený k základnej premise daného predmetu, že vzťah medzi človekom a prírodou má politickú dôležitosť. V 20. storočí definitívne skončila paradigma, že príroda je len ekonomickým zdrojom, čo podmienilo vznikanie rôznych ekologických hnutí, environmentálnych teórií a vznik politických strán “zelených”. Disciplína monitoruje tieto hnutia, študent získa základný prehľad o politike a ideológii environmentalizmu.

Podmienky na absolvovanie predmetu:

Na absolvovanie predmetu je potrebné získať minimálne 60 bodov. Body možno získať za:

Účasť na prednáške	12 bodov
Účasť na seminári	12 bodov
Aktivita na seminároch	24 bodov
Prezentácia referátu jedného z textov zo zoznamu povinnej literatúry	52 bodov

Počet kreditov: 4

Forma ukončenia: Abs.

Stručná osnova predmetu:

1. Environmentálna myslenie – filozofia, etika, ekonomika, politika. Pojem environmentalizmu a politickej ekológie.
2. Globálna environmentálna kríza. Životné prostredie ako existenčný predpoklad ekonomicko-politického systému
3. Environmentálne hrozby, environmentálna bezpečnosť. (pôda, voda, potraviny, energia)
4. Etika zodpovednosti H. Jonasa
5. Hlbinná ekológia A. Naessa
6. Gaia-hypotéza J. Loveloka
7. Kritika konzumerizmu J. Kellera
8. Environmentálny pragmatizmus I. Dubničku
9. Filozofia prežitia J. Šmajsa
10. Environmentalizmus a filozofia a politika ľudských práv

Povinná literatúra:

1. Jonas, H., K ontologickým základům etiky budoucnosti. Přel. P. Bláha. In: *Filosofický časopis*, roč. 59, 2011, č. 6, s. 897–908.
2. Naess, A., *Ekologie, pospolitost a životní styl. Náčrt ekosofie*. Přel. J. Hrubý. Abies, Tulčák 1996, s. 189–234.
3. Sylvan (Routley), R., Potřebujeme novou, environmentální, etiku? In: *Filosofický časopis*, roč. 61, 2013, č. 6, s. 861–872.
4. Lovelock, J., *Mizející tvář Gaii. Poslední varování*. Přel. P. Královcová. Praha, Academia 2012, s. 13–60 a 172–187.
5. Lorenz, K., *8 smrtelných hříchů*. Přel. P. Příhoda a M. Špinko. Praha, Panorama 1990, s. 5–25.
6. Beck, U., *Riziková společnost. Na cestě k jiné modernitě*. Přel. O. Vochoč. Praha, Sociologické nakladatelství, 2004, s. 25–65.

7. Skolimowski, H., Kozmokracia ako nový stupeň vo vývoji demokracie. In: *Filozofia*, 2006, roč. 61, č. 3, s. 234–246.
8. Kohák, E., *Zelená svatozář : Kapitoly z ekologické etiky*. Praha, Sociologické nakladatelství, 1998, s. 138–169.
9. Suša, O., Politická ekologie. In: Hrubec, M., (ed.): *Kritická teorie společnosti. Český kontext*. Praha, Filosofia 2013, s. 81–113.
10. Šmajš, J., K podstatě evoluční ontologie. In: *Filozofia*, 2009, roč. 64, č. 4, s. 324–338.
11. Špirko, D., Člověk v ústředí, alebo v ústraní? In: *Filozofia*, 1996, roč. 51, č. 2, s. 106–111.
12. Dubnička, I., Produkcia nadprodukcie a jej nebiofilný charakter v kultúrnej evolúcii Homo sapiens. In: (*Úvahy*) o ľudskosti a ekologickosti človeka a jeho ľudskej prirodzenosti a podstate. Zborník zo sympózia, Zvolen – 19. septembra 2013. Zvolen, Technická univerzita 2013, s. 33–44.
13. Heywood, A., *Politické ideologie*. Praha: Victoria Publishing, 1994, s. 228–252.

Odporúčaná literatúra:

- Diamond, J., *Kolaps: proč společnosti zanikají a přežívají*. Přel. Z. Urban. Praha, Academia 2008.
- Dubnička, I., *Kultúra a environmentálna kríza*. Nitra, UKF v Nitre 2007.
- Dubnička, I., *Mravy, šelmy a vegetariáni*. Nitra, UKF v Nitre 2007.
- Dubnička, I., *Misa Mäsa*. Bratislava, Karpaty-Infopres 2012.
- Gore, A., *Země na misce vah. Ekologie a lidský duch*. Přel. J. Jařab. Praha, ARGO 2000.
- Jemelka, P./Lesňák, S./Rozemberg, A., *Environmentalizmus a slovenská filozofia*. Trnava: Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave 2010.
- Jonas, H., *Princip odpovědnosti. Pokus o etiku pro technologickou civilizaci*. Přel. B. Horyna a Z. Bígl. Praha, OIKOYMENH 1997.
- Keller, J., *Až na dno blahobytu*. Praha, EarthSave Cz s. r. o. 2005.
- Kohák, E., *Zelená svatozář : Kapitoly z ekologické etiky*. Praha, Sociologické nakladatelství, 1998.
- Kolářský, R., *Filosofický význam současné ekologické krize*. Praha, Filosofia 2011.
- Kučírek, J., *Ekofilozofia včera, dnes a zajtra*. Nitra, UKF v Nitre 2008.
- Lorenz, K., *8 smrtelných hříchů*. Přel. P. Příhoda a M. Špinka. Praha, Panorama 1990.
- Lovelock, J., *Gaia vrací úder. Proč se Země brání a jak ještě můžeme zachránit lidstvo*. Přel. J. Havlíčková. Praha, Academia 2008.
- Lovelock, J., *Mizející tvář Gaii. Poslední varování*. Přel. P. Královcová. Praha, Academia 2012.
- Naess, A., *Ekologie, pospolitost a životní styl. Náčrt ekosofie*. Přel. J. Hrubý. Abies, Tulčák 1996.
- Sťahel, R., Environmentálna zodpovednosť a environmentálna bezpečnosť. In: *Filozofia*, 2015, roč. 70, č. 1, s. 1–12.
- Šmajš, J., *Ohrozená kultúra: od evolučnej ontológie k ekologickej politike*. Banská Bystrica, PRO 2006.
- Šmajš, J., *Potřebujeme filosofii přežití?* Brno, Doplněk – Masarykova univerzita 2011.
- Špirko, D., *Základy environmentálnej filozofie*. Bratislava, STU 1999.